

ŽUŽEMBERK PRED 2. SVETOVNO VOJNO

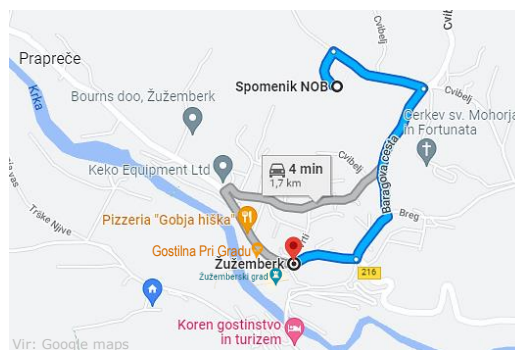
NAPAD ZAVEZNIŠKEGA LETALA NA ŽUŽEMBERK MED 2. SVETOVNO VOJNO

ŽUŽEMBERK DANES

Pot od gradu Žužemberk do spomenika NOB na Cviblju

Pri spomeniku je po predhodni najavi možen organiziran sprejem skupine obiskovalcev več kot 10 oseb s širšo predstavitvijo spomenika in dogodkov med 2. svetovno vojno na območju Suhe krajine.

Kontakt: Darko Pucelj (tel. št.: 041 777 376)

Spomeniki, kolesarska in peš pot, dejstva in resnica o NOB

Spomenik žrtvam NOB (1941-1945) na Cviblju

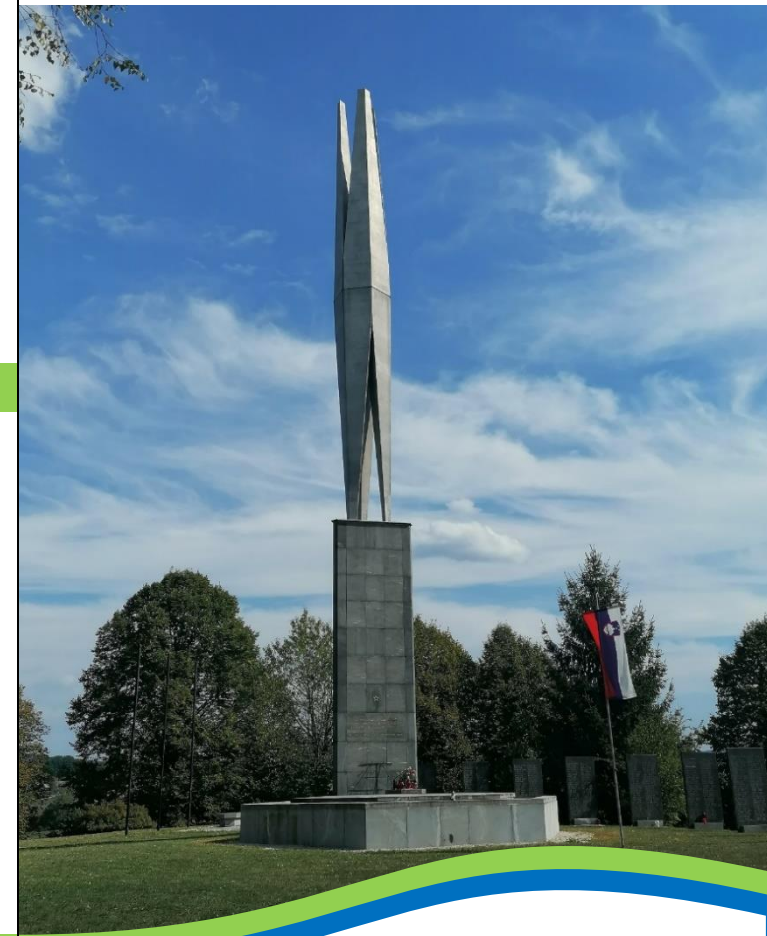
Zloženko izdala: Občinska organizacija ZB za vrednote NOB Žužemberk, julij 2022.

SPOMENIK ŽRTVAM NOB (1941-1945) NA CVIBLJU

Cvibelj Monument to the Victims of the National Liberation War (1941-1945)

**Samo milijon nas je,
milijon umirajočih med mrličji,
milijon, ki pijejo mu kri biriči,
en sam milijon,
ki ga trpljenje krotoviči
in vendar ga nikoli ne uniči!**

Nikoli in nikdar!

Karel Destovnik - Kajuh, Slovenska pesem

Na vzpetini Cvibelj nad Žužemberkom se nahaja največja partizanska grobnica v Sloveniji. Kostnica je skupna za umrle iz več grobišč na območju Suhe krajine. Veličastno obeležje je postavljeno v spomin žrtvam za svobodo in na partizansko gibanje ter narodnoosvobodilni boj slovenskega naroda proti okupatorju in domačim izdajalcem med leti 1941–1945.

Avtor arhitekture spomenika je Marjan Tepina, arhitekt in urbanist, ki ga je v času izvajanja del nadomeščal arhitekt Edo Mihevc. Spomenik NOB je bil prvič obnovljen v letu 1973, drugič leta 1988, ko so ob njem na novo postavili devet granitnih blokov, kar je bila oblikovna rešitev arhitekta Jova Grobovska. Tretjič je bil spomenik obnovljen leta 2004, ko so med drugim uredili okolico in obnovili napise. Slavnostna otvoritev je bila v soboto, 22. julija 1961, ob 20-letnici vstaje slovenskega naroda in ob prazniku takratne občine Žužemberk. Na odkritju obeležja se je zbralo več kot 30.000 obiskovalcev z vseh koncev Slovenije. Obelisk iz aluminija je težak 4.500 kg, 16-metrski spomenik meri v višino z betonskim podstavkom skupaj okoli 25 metrov.

Do sedaj je na spomeniku vklesanih 1134 imen padlih borcev in umrlih žrtev, manjka še 913 imen; še dodatnih 123 padlih in umrlih je neznanih. Število imen je naraslo na več kot 2.200.

Vklesana so tudi imena padlih pripadnikov mednarodnih enot, ki so bile v sestavi slovenske partizanske narodnoosvobodilne vojske. Po do zdaj znanih podatkih je na območju Suhe krajine padlo približno 140 protifašistov in protinacistov iz več držav (navajamo po abecednem redu): Avstrije, Azerbajdžana, Belorusije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Hrvaške, Italije, Kazahstana, Litve, Madžarske, Makedonije, Poljske, Rusije, Srbije in Ukrajine.

Spomenik NOB na Cviblju je vpisan v Register kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo pod imenom Žužemberk – spomenik NOB na Cviblju, EID 1-08741. Ima status spomenika tujih armad in status kulturnega spomenika lokalnega pomena. Seznam padlih aktivistov, partizanov in sodelavcev OF v Suhi krajini iz leta 1961 hrani Dolenjski muzej v Novem mestu, seznam imen iz leta 1988, ki so sedaj napisana na spomeniku, pa ZRSVKD OE Novo mesto.

The Slovene Partisans organized by the anti-fascist Liberation Front (OF), fought against Italian Axis forces across the Suha Krajina region and against the domestic traitors - Axis collaborators. The monument here atop Cvibelj Hill, visible across the whole valley, is broadcasting the victory won by those who are buried beneath it. This is the largest partisan ossuary in Slovenia.

Notable Slovenian architect Marjan Tepina was granted the commission to create the commemorative complex in a forested park on the outskirts of Žužemberk on Cvibelj Hill. The primary element of the monument is a 16 m tall aluminum tri-point obelisk standing on top of a 10 m tall pedestal. On the west-facing side of the granite pedestal, there is a large engraving done directly onto the stone blocks. It reads as, roughly translated from Slovenian to English *"During the National Liberation War, in battles against occupiers and domestic traitors, across the Suha Krajina, fell 1,144 Partisans and supporters who fought with the Liberation Front. We honor them"*.

The monument was officially unveiled to the public in 1961 during a grand commemorative ceremony with more than 30,000 spectators. Complex was renovated in 1973, 1988 and in 2004. The site still hosts a number of annual commemorative and remembrance events.

In a crypt underneath the site are interred the remains of somewhere around 1,000 of the Slovene Partisans who fought across the Suha Krajina and for the liberation of Žužemberk, with the 1,134 names of those interred inscribed on stone panels next to the monument. There are still 913 names that are not yet inscribed and the names of 123 fallen are not known. Till the present day number 1,134 rose to more than 2,200. In fact, many are still working towards researching local Partisan soldiers and foreign allied soldiers from WWII whose names have not yet been included on the site's engraved panel. The names of fallen members of international units that were part of the Slovene Partisan National Liberation army are also engraved. According to the data known so far, about 140 anti-fascists and anti-nazis from several countries (listed in alphabetical order) fell in Suha Krajina: Austria, Azerbajdžan, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Češka Republika, Črna gora, Hrvaška, Italija, Kazahstan, Litvanija, Madžarska, Makedonija, Poljska, Rusija, Srbija in Ukrajina.

The monument is listed in the Register of Cultural Heritage of Slovenia at the Ministry of Culture under the name Žužemberk - National Liberation War Monument on Cvibelj, EID 1-08741. The list of fallen activists, partisans, and supporters of the Liberation Front in Suha Krajina from 1961 is kept at the Museum of Dolenjska in Novo mesto, while the list of names from 1988, that are inscribed now, is held by IPCHS - Novo mesto.

Iz Ljubljane: v Žužemberk!

Te dni teko tudi zadnje priprave za partizansko srečanje in odkritje spomenika 1200 padlim borcem v Suhi krajini, ki bo v soboto dopoldne v Žužemberku. Poseben pripraviljalni odbor je imel zadnje tedne ogromno dela, da se bo več deset tisoč ljudi v soboto zjutraj prijetno počutilo v starodavnem Žužemberku, ki bo letos slavil svoj občinski praznik – 13. julij – sicer teden dni kasneje, pa zato tolikanj bolj slovesno.

Mogočno se dviga na Cviblju 16 metrov visok aluminijast obelisk na betonskem podstavku, obloženem z marmornatimi ploščami – večer pomnik bojev za svobodo slovenskega naroda v tem delu ožje domovine. Daleč naokrog se vidi in ko se bodo v soboto zjutraj strelile semka kolone vozil iz Ljubljane, bodo med njimi tisoči svojcev padlih borcev, ki so v borbah okoli Žužemberka žrtvovali za svobodo svoja življenja. Med njimi bodo številne družine s Kopskega in

iz goriškega okraja, pa matere in žene iz štajerskih krajev. Tod okoli so divjali hudi boji z Italijani, Nemci in domačimi izdajalci in mnogo slovenskih brigad z borci iz vseh naših pokrajin je prelivalo kri prav v žužemberški okolici. Imena, vklesana v spomenik na Cviblju nad Žužemberkom, bomo v soboto zjutraj odbali z vencem in šopki poletnih rož. Poklonili se bomo spominu dragih tovarišev in tovarišic, katerih posmrtno ostanke je Zveza borcev prenesla v skupno grobnico na Cviblju.

Skoraj vsi udeleženci osrednje proslave v Ljubljani iz našega okraja, ki potujejo v slovensko prestolnico s kamioni, z avtobusi in osebnimi avtomobili, se bodo v soboto zgodaj zjutraj vračali preko Ivančne gorice oz. Biča (Radohove vasi) v Žužemberk. Tu bomo postali in se ob 9. uri udeležili velikega slavlja ob odkritju novega spomenika. Naveden je obisk več tisoč gostov iz drugih okrajev, pričakujemo pa tudi veliko ljudi iz Ljubljane. V Žužemberku bodo prišli tudi tisoči domačinov, ki ne bodo mogli v petek v Ljubljano, prijaviteli pa so se za partizansko srečanje v Žužemberku.

VREME

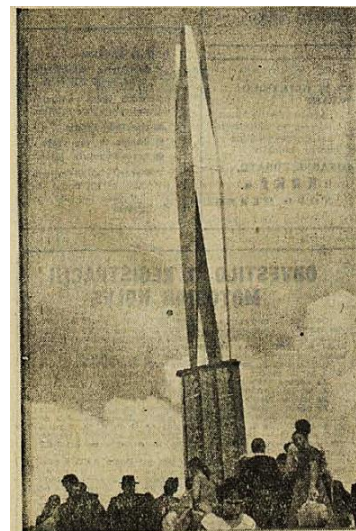
od 20. – 30. julija 1961

Prevladovalo bo nesfalno vreme s pogosimi padavinami. Periode lepega vremena ne bodo trajale več kot 2 ali 3 dni.

Več o programu v Žužemberku preberite na 7. strani današnje številke.

Raketna baza na Dolenjskem? La šte nebi, bošie morda urbi-bali. Priznaček smo posneli v četrtak, ko so v Žužemberku dvigali 16 m visok aluminijast obelisk za spomenik, ki ga bodo odkrili 22. julija. Več o tem berite v današnji številki našega lista!

Množica ljudstva se je zgrnila krog novega spomenika, ki so ga odkrili v soboto dopoldne na Cviblju nad starodavnim Žužemberkom. Nad 30.000 ljudi je počastilo 1200 borcev, padlih za svobodo v okolici središča Suhe krajine